

УДК 781.6:78.011.26(477)

Цитування:

Сапожнік О. В. Сучасна популярна естрадна музика в Україні: до питання дефініції та жанрово-стильових конотацій. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2024. № 1. С. 327–332.

Sapozhnik O. (2024). Modern Popular Estrada Music in Ukraine: on the Issue Of Definition and Genre and Stylistic Connotations. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald: Science journal*, 1, 327–332 [in Ukrainian].

Сапожнік Ольга Василівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри вокального мистецтва
Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв
<https://orcid.org/0000-0003-3510-5817>
olgavasylyvna08@gmail.com

СУЧАСНА ПОПУЛЯРНА ЕСТРАДНА МУЗИКА В УКРАЇНІ: ДО ПИТАННЯ ДЕФІНІЦІЇ ТА ЖАНРОВО-СТИЛЬОВИХ КОНОТАЦІЙ

Мета статті - здійснити теоретичний аналіз наукової літератури з досліджуваної проблеми, розкрити історико-теоретичні, музично-естетичні та жанрово-стильові аспекти розвитку української популярної естрадної музики з позицій мистецьких традицій і новацій, науково окреслити термінологічне поле стосовно визначення дефініції “сучасна популярна естрадна музика”. **Методологія дослідження** базується на використанні діалектичних методів аналізу, синтезу, зіставлення, узагальнення щодо визначення термінологічного поля стосовно сучасної популярної естрадної музики, жанрово-стильових зразків побутування даного музичного напрямку в Україні. У викладі матеріалу поєднано культурологічно-мистецтвознавчий, естетико-психологічний та музично-педагогічний підходи до конкретизації жанрового різновиду, стильових особливостей, модифікаційних форм побутування українського пласта сучасної популярної естрадної музики та її інкультурації в світовий музичний простір. **Наукова новизна**. Зроблено спробу систематизувати наукову, мистецтвознавчу та публіцистичну джерельну базу щодо дефініції поняття «сучасна популярна естрадна музика»; уточнено понятійно-категоріальний апарат, обґрунтовано термінологію “сучасна популярна естрадна музика”; охарактеризовано сутність, зміст й визначено структурні компоненти музичного та естетичного самовияву молоді в системі мистецької освіти; конкретизовано жанрові різновиди, стильові особливості, модифікаційні форми побутування українського пласта сучасної популярної естрадної музики. **Висновки**. У результаті проведеного дослідження науково обґрунтовано термінологію «сучасна популярна естрадна музика», з’ясовано, що сучасна популярна естрадна музика безпосередньо впливає на становлення й розвиток світоглядних, ціннісно-орієнтаційних, соціально-культурних позицій юнацтва у сфері його життєдіяльності; вона є найпопулярнішим і найдоступнішим засобом музично-естетичного розвитку та самовияву і має найбільш високий рейтинг серед молоді, оскільки демократичний характер її функціонування в молодіжному середовищі актуалізує і визначає розвиток естетосфери молоді людини, особливо в період ранньої юності. Сучасна популярна естрадна музика має свою специфічну мову, оригінальний виконавський стиль, особливі форми побутування, які істотно детерміновані новітніми технічними нововведеннями. Українська сучасна популярна естрадна музика має жанрову та стильову класифікацію. До основних жанрів віднесено: джаз, рок-музику, авторську (бардівську) пісню, традиційну естрадну пісню, поп-музику та синкретичні жанри. Кожний жанр передбачає історично обумовлену класифікацію й трансформацію його стильових різновидів.

Ключові слова: музичне мистецтво України, сучасна популярна естрадна музика, жанрово-стильові конотації, естетосфера музики, світоглядні та музично-естетичні орієнтації.

Sapozhnik Olga, PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor, Department of Vocal Arts, National Academy of Culture and Arts Management

Modern Popular Estrada Music in Ukraine: on the Issue Of Definition and Genre and Stylistic Connotations

The purpose of the article is to conduct a theoretical analysis of scientific literature on the problem under study, to reveal the historical-theoretical, musical-aesthetic, and genre-stylistic aspects of the development of Ukrainian popular estrada music from the standpoint of artistic traditions and innovations, to scientifically outline the terminological field regarding the definition of "modern popular estrada music". **Research methodology** is based on the use of dialectical methods of analysis, synthesis, comparison, generalisation regarding the definition of the terminological field in relation to modern popular pop music, genre, and style samples of the existence of this musical direction in Ukraine. The presentation of the material combines cultural-art, aesthetic-psychological, and musical-pedagogical approaches to the concretisation of the genre variety, stylistic features, modification forms of existence of the Ukrainian layer of modern popular pop music and its enculturation into the world musical space. **Scientific novelty of the research**. An attempt is made to systematise the scientific, art criticism, and journalistic source base on the definition of the concept of "modern

popular estrada music"; the conceptual and categorical apparatus has been clarified, the terminology of "modern popular estrada music" has been substantiated; the essence, content and structural components of musical and aesthetic self-expression of young people in the system of art education are characterised. The genre varieties, stylistic features, modification forms of existence of the Ukrainian layer of modern popular pop music are specified. **Conclusions.** As a result of the study, the terminology of "modern popular pop music" is scientifically substantiated, it is found that modern popular pop music directly affects the formation and development of worldview, value-oriented, socio-cultural positions of youth in the sphere of its life. It is the most popular and accessible means of musical and aesthetic development and self-expression and has the highest rating among young people, since the democratic nature of its functioning in the youth environment actualises and determines the development of the aesthetic sphere of a young person, especially in the period of early adolescence.

Keywords: musical art of Ukraine, modern popular estrada music, genre and style connotations, aesthetic sphere of music, worldview and musical-aesthetic orientations.

Актуальність теми дослідження. На даному етапі очевидним є зростання впливу популярного естрадного музичного мистецтва на особистість, зокрема, на її естетичну свідомість, емоційно-почуттєву сферу, творчий потенціал, адже, як свідчать соціологічні дослідження в цій галузі на межі ХХІ століття А. Болгарського, Б. Бриліна, А. Васюріної, В. Дряпіки, І. Климук, О. Семашка, Г. Шостака, а також новітні наукові праці І. Бобула, Т. Дорошенко, Н. Дрожжиної, Ю. Карчової, Н. Ліви, С. Манько, М. Мозгового, В. Овсяннікова, Х. Охитви, Т. Самаї та ін., саме сучасна популярна естрадна музика, випереджаючи інші види музичного мистецтва, стає домінуючою в молодіжному середовищі, формує їхню естетосферу, єдину картину світосприйняття, синтезує цінності й оцінки, сприяє самовияву у молодіжному середовищі, визначає культурну ідентичність.

Характер досліджуваної проблеми визначив коло актуальних наукових праць, предметом яких є виявлення особливостей впливу сучасної популярної естрадної музики на світоглядний, зокрема, музично-естетичний розвиток особистості.

Аналіз досліджень і публікацій. Популярна естрадна музика досліджувалась з позицій історико-філософського, соціально-естетичного та психолого-педагогічного аналізу функціонування масової музики в соціокультурному середовищі (В. Березан, О. Бойко, А. Васюріна, В. Солодовник, О. Устименко-Коросіч); формування музичної культури особистості засобами музики масових жанрів (О. Бойко, Н. Коваленко, О. Устименко-Коросіч, Г. Шостак); музично-творчого розвитку учнів різних вікових категорій у сучасних формах дозвілля (Б. Брилін, І. Назаренко); музичної моди в естетичному вихованні молоді (І. Климук); підготовки майбутніх учителів музики до естетичного виховання молоді (В. Березан); формування естетичного інтересу учнів на заняттях у вокально-інструментальних ансамблях (А. Болгарський, С. Чернікова, М. Швед,

І. Шнур, А. Фундичко), художніх ціннісних орієнтацій молоді (В. Дряпіка); готовності студентів до естетичної оцінки популярної естрадної музики (О.Оленін, О. Сапожнік); морального виховання учнівської молоді (Н. Кутова); специфіки жанрових форм та стильових конотацій вокально-естрадного виконавства, в тому числі традиційної естрадної пісні у співочому мистецтві України (І. Бобул, Н. Васьківський, Н. Дрожжина, О. Зосім, У. Конвалюк, М. Мозговий, Х. Охитва, І. Шнур та ін.); естетичного виховання засобами ліричної музики (В.Рева); соціальної функції рок-музики в молодіжному середовищі (Б. Брилін, В. Дряпіка, О. Євтушенко, Н. Кутова, О. Музиченко, В. Овсянніков); соціокультурної та музикознавчої інтерпретації джазу (Л. Гольдштейн, О. Коган, В. Романко), авторської пісні (Г. Бабій, А. Гатненко, К. Гнатенко, П. Картавий, Ю. Крупа, О. Різник) в музичній культурі України.

Мета роботи – уточнення понятійно-категоріального апарату стосовно визначення дефініції "сучасна популярна естрадна музика", оскільки в науковій та мистецтвознавчій літературі терміни "сучасна музика", "легкожанрова музика", "легка музика", "популярна музика", "поп-музика", "музика масових жанрів", "молодіжна музика" використовуються для позначення принципово різних явищ, що підтверджено багатозначністю, суперечливістю тлумачення їх розбіжностей у термінологічному полі. Розкрити історико-теоретичні, музично-естетичні та жанрово-стильові аспекти розвитку української популярної естрадної музики з позицій мистецьких традицій і новацій. Також постає потреба конкретизації жанрового різновиду, стильових особливостей, модифікаційних форм побутування українського пласта сучасної популярної естрадної музики.

Виклад основного матеріалу. Сучасна популярна естрадна музика є унікальним і специфічним засобом пізнання, формування світогляду, ціннісних орієнтацій особистості, її

ставлення до життєдіяльності і акумулює кращі естетичні, художні, духовні надбання світової культури. Даний вид мистецтва є засобом засвоєння естетичної реальності, орієнтації молоді у потоці музичної інформації, ставлення до дійсності, естетичного самовдосконалення, здійснюючи універсальний вплив на розвиток їхньої естетосфери.

Вітчизняні наукові дослідження популярної естрадної музики, починаючи з 1920-х по 1970-і роки, мали дискретний характер. Через жорсткі ідеологічні настанови вчені змушені були теоретично досліджувати розвиваючий феномен у країнах Заходу, не визнаючи його існування в Україні. Тому молодіжна музична культура обмежувалась рамками консервативної дійсності, спостереженням за її розвитком не безпосередньо, а через фільтри тогочасної цензури. Усе це призводило до домінування критичного пафосу над науковим аналізом.

У 20-х роках ХХ ст. формувалися ідейно-естетичні принципи вітчизняної популярної естрадної музики (П. Козицький, Ю. Мейтус, Я. Степовий), серед яких основними стали: дохідливість, загальнодоступність, легкість сприйняття. У цей період домінує ідея створення «мистецтва для всіх», причому фахівці повинні були орієнтуватися на смаки і музичний рівень мас.

Музикознавчий підхід до аналізу сучасної популярної естрадної музики (А. Васюріна, Б. Котлярчук), що ґрунтується на зіставленні її зразків із загально визнаними музичними еталонами, сприяв формуванню негативного ставлення до цього явища мистецтва.

У зарубіжних дослідженнях 1950–60-х років терміном «масова музика» визначалася вульгаризована культура нижчого рівня, проти якої не могли вистояти ніяка художня форма, ніякий обсяг знань, ніяка естетична система, оскільки свого роду культурна алхімія трансформувала її у ходовий товар. Сучасна популярна естрадна музика оцінювалась як явище, діаметрально протилежне традиційному класичному мистецтву. Так, досліджуючи естетосферу художньої культури ХХ ст., Н. Левченко доводить, що мистецтвознавці А. Васюріна, Т. Дорошенко, Б. Котлярчук та ін. констатували наявність інтенсивного впливу цього виду мистецтва на молодіжну аудиторію. Проте, вважаючи його недостатньо естетичним, вони застерігали від стандартизації художніх процесів, у яких нівелюється індивідуальність особистості. Саме в уніфікації «індустрії культури», на їх думку, реалізується прагнення правлячих структур до керування масовою свідомістю [8, 212].

На основі теоретичних узагальнень концептуальних підходів до вирішення

проблеми функціонування сучасної популярної естрадної музики у соціокультурному середовищі А.Васюріна окреслила негативні аспекти, обумовлені розумінням цього виду мистецтва як складової масової культури: це мистецтво є «низькопробним», оскільки ґрунтується на спрощених жанрово-стильових елементах, або тому, що оперує повсякденною музичною мовою й суперечить суті справжнього (академічного) мистецтва; це розважальна музика, що покликана задовольняти нерозвинені й низькі смаки пересічного слухача та виступає продуктом сучасної технології й тиражується «культурною індустрією», «шоу-бізнесом», засобами масової комунікації для великої кількості споживачів; такий вид мистецтва є засобом ідеологічної боротьби керівних структур для маніпулювання свідомістю мас [4, 58].

Однак історія розвитку сучасної популярної естрадної музики довела помилковість таких теорій, оскільки в процесі її розвитку сформувався високопрофесійний пласт, що заслуговує високої оцінки як явище музичного мистецтва.

Вперше у вітчизняній науковій літературі висвітлюється сучасна популярна естрадна музика як складова масових жанрів музичного мистецтва з кінця 1960 – початку 1970-х років. Термін «масова музика» використовує Н.Кутова, до якої відносить напрями: народну пісенну творчість, естрадні твори, інструментальну оркестрову музику й окремо попмузику.

Як зазначають дослідники А.Васюріна, І. Климук, Н. Кутова, у 1960-х рр. сучасна популярна естрадна музика розглядалась у контексті критики «буржуазної культури» і трактувалась як вияв кризи «культури буржуазного суспільства» та зброя ідеологічної боротьби, що виступала засобом маніпуляції свідомістю мас.

У радянський період розвитку вітчизняної культури відбувалось планове будівництво саме масової музичної культури, що було зумовлене бажанням здійснити державну монополію в галузі масового музичного мистецтва з метою керування свідомістю мас.

У середині 80-х рр. ХХ ст. офіційно визнається існування молодіжного феномену (включаючи молодіжну музику) і в Україні, продовжуються спроби наукового обґрунтування поняття «сучасна популярна естрадна музика».

Дослідники О. Запесоцький, а пізніше – В. Дряпіка, І. Климук вводять поняття «молодіжна музика», яка включає різні жанри і стилі, що користуються популярністю у молоді,

виконується «молодими для молодих», а саме: традиційну естраду, диско, рок-музику.

На думку В.Дряпіки, сучасна популярна естрадна музика свідомо, декларативно адресована виключно молоді. Одним із негативних впливів автор зазначає експлуатацію фізіологічних особливостей юнацького віку, що спричиняє тяжіння до всякого роду крайнощів [5, 27].

Науковці А. Васюріна, Г. Шостак, характеризуючи сучасну популярну естрадну музику, користуються терміном «музика масових жанрів», хоча сам термін не є сталим і зафіксованим у науковій літературі. «Музика масових жанрів», за А.Васюріною, функціонує в таких різновидах: музично-поетичний тип (авторська пісня й рок-музика); синкретичний концерт (попмузика, естрадне шоу); концертна музично-театральна вистава (мюзікли, рок-опери) [4, 60].

Вітчизняні науковці В. Дряпіка, О. Рудницька розглядають феномен молодіжної «масової музики» як обов'язкового соціально-естетичного атрибуту альтернативного світовідчуття сучасної молоді. Вчені виділяють проблематику дослідження молодіжної музики в проєкції констатації існування різних видів музичних течій у багатомірному культурному полі; розкривають специфіку сучасного популярного мистецтва як своєрідну форму його музичного буття, що розгортається на рівні буденної свідомості через типізацію проявів і соціально-естетичних параметрів сучасної популярної естрадної музики [5, 77].

У 60–80-х роках ХХ ст. музикознавці, композитори, діячі мистецтв (О. Сердюк, В. Тормахова, С. Чернікова та інші) цей вид мистецтва відносять до категорії «легкої музики», виділяючи в ній основні жанри: джаз, естрадні пісні, вокально-інструментальний жанр, бітмузику, співану поезію. Аналіз досліджень дозволив визначити п'ять різновидів «естрадної музики»: суто розважальну музику; національний фольклор і негритянський фолк; джаз; рок-музику та пісні «молодіжної субкультури»; поп-музику [11, 7].

У цей період О. Різник, П. Картавий розглядають авторську пісню як складову сучасної популярної музики, що створювалася без письмової фіксації самими виконавцями (у Франції – шансоньє, в США та Англії – рок-музикантами, в СРСР – бардами).

У 80-х роках ХХ ст. у науково-дослідній літературі відбувається розмежування поп- і рок-музики. Зокрема, відомий український музичний критик і журналіст О. Євтушенко зазначає, що для рок-музики характерними є соціальна активність, політичний протест, висвітлювання реальних проблем повсякденного буття, чітка позиція до

існуючого режиму, а попмузика (шлягер), на думку автора, специфічна нав'язливим примітивним запам'ятовуванням, фоновою та текстовою невибагливістю, безконфліктною тематикою.

Г. Шостак використовує визначення «музика масових жанрів», до якої відносить як складову й попмузику, що включає: диско, ПЕП (від «примоднена естрадна пісня»), традиційну естрадну музику, зокрема й українську, та рок-музику [12, 12].

Застосовуючи поняття «масова музична культура», Г. Шостак, С. Чернікова до неї відносять рок-музику та попмузику з усіма їх різновидами: диско, естрадні шлягери, ліричні пісні тощо. Автори переконані, що загальна тенденція презентації масової музичної культури та музичної відеопродукції гальмує інтелектуальний розвиток молоді, сприяючи соціальній пасивності.

Дослідник І. Климук вводить поняття «музичної моди» (модної музики), висвітлюючи різноманітні підходи до її сутності, природи виникнення і зазначає, що музична мода є естетично спрямованим способом стандартизації естетичної свідомості людини, короткочасною нормою престижно статусного освоєння музики. Сферами вияву музичної моди, на думку автора, є: музичні твори (сучасні тенденції, течії та популярні жанри минулого); музичні стилі; способи музикування; символи і знаки музичної моди (імідж виконавців, належність до певної течії молодіжної субкультури) [7, 8].

Характеризуючи поняття «сучасна музика масових жанрів» В.Березан відносить до нього жанрово-стилістичні різновиди, а саме: джаз, рок-музику, авторську пісню, попмузику, революційну музику, масову музику 20–40-х років ХХ ст., пісні воєнних років, естрадну пісню 1960–70-х років, мюзикл, оперету, кіномузику. На думку дослідниці, «масова» у сполученні з «музикою масових жанрів» є культурно-соціальним показником і характеризує буттєву сторону явища, а не соціальний чи кількісно створюваний і трансльований засобами масової комунікації показник. В. Березан дає власне визначення поняття «сучасна музика масових жанрів», трактує його як продукт творчої діяльності, естетичні характеристики якої носять суб'єктивний характер і формують свідомість молоді людини. Отже, музичні терміни та поняття мають умовний характер і можуть модулювати з однієї статусної системи в іншу. Музичний критик визначає розважальну музику для широкого вжитку терміном «попс», оскільки в ній використовується весь антураж та інструментарій сучасної рок-музики.

Характерними рисами «попс музики» є простий текст, мелодійність, танцювальний ритм [1, 12].

Г. Шостакович дотримується думки про відносність будь-якої класифікації поп- та рок-музики, наголошуючи на постійній трансформації жанрів. Автор доводить, що в період її становлення та формування (1960-і р.) цей напрям виконував більш розважальну функцію і являв собою широкий спектр жанрово-стильового різновиду, заснованого як на підкреслено-примітивних зразках, так і на засадах вишуканої академічної музики [12].

Широке та різноаспектне тлумачення «масової музики» як музичного напрямку, теоретичне осмислення його специфіки зумовило варіативність інтерпретації й самого поняття. Соціолог О.Семашко розмежовує поняття «популярна музика» і «попмузика». Популярним, на думку вченого, може бути твір незалежно від жанру й стилю, але такий, що має успіх у певному глядацькому середовищі, а «попмузика» передбачає комерційний аспект, належність до індустрії грампласту та засобів масової комунікації [10, 6].

В. Откидач визначає попмузику за наявністю критерію популярності та вважає, що вона має бути, по-перше: схожою на «модну» музику, яка легко сприймається; по-друге: новаторською, нестандартною, нести в собі елементи новизни, які відрізнятимуть її від існуючих стереотипів.

«Естрадна музика» є різновидністю форм розважальної «легкої музики» XIX–XX ст. і включає: симфонічні мініатюри, уривки з опер, пісні, марші, різні види танцювальної музики, що користуються найбільшим попитом у конкретний період часу. До «популярної музики» автор відносить різновиди духової музики, що виокремились у певний напрям завдяки інтенсивному розповсюдженню і споживанню музично-сценічних, побутових і танцювальних жанрів другої половини XIX ст. Поняття «популярна музика» і «попмузика» різні за змістом, хоча етимологічно «попмузика» являє собою скорочений варіант «популярної музики» [9, 79].

Сучасна популярна естрадна музика є унікальним і специфічним засобом пізнання, формування світогляду, ціннісних орієнтацій особистості, її ставлення до життєдіяльності, вона акумулює надбання світової культури, здійснює універсальний вплив на розвиток естетосфери людини.

Дефініція “сучасна популярна естрадна музика” виникла як результат теоретичного аналізу наукової, мистецтвознавчої і художньо-публіцистичної літератури та узагальнення існуючого музичного й освітянського досвіду; понятійно-предметні уявлення про даний музичний пласт, виходячи з неоднозначності

термінологічної передумови, характеризуються поліаспектністю класифікації смислових сфер використання основних складових: “сучасна” – напрям музичного мистецтва, що остаточно виокремився в кінці XIX ст. з появою першого професійного жанру - джазу; час побутування (від виникнення джазу в кінці XIX ст. і до теперішнього часу); “популярна” – зрозуміло викладена, загальнодоступна; широковідома, та, що користується загальним визнанням (змістовний фактор) у конкретний період часу незалежно від стилю, часу творення й обсягу глядацької аудиторії; “естрадна” - визначає спрямованість на конкретне середовище побутування; попит у певній віковій категорії; широкий спектр споживання у слухачів.

Ми пропонуємо таку жанрово-стильову класифікацію української популярної естрадної музики: джаз, рок-музика, авторська (бардівська) пісня, традиційна естрадна пісня, попмузика та синкретичні жанри (попджаз, попрок й інші). Кожний жанр передбачає історично обумовлену класифікацію і трансформацію.

Музичне мистецтво, зокрема, сучасна популярна естрадна музика є одним з найефективніших засобів естетизації свідомості й активно взаємодіє з вищими емоціями, природа і роль яких у процесі пізнання опосередковуються інтелектом людини, її естетичним досвідом. Удосконалення сприймання й оцінювання художніх творів, явищ природи та соціокультурного середовища є основою музично-естетичного розвитку особистості, формує світогляд, культурну та національну ідентичність засобами сучасної популярної естрадної музики.

Висновки. Термінологічне поле стосовно понять «сучасна музика», «легкожанрова музика», «легка музика», «популярна музика», «попмузика», «музика масових жанрів», «молодіжна музика» активно використовується в наукових і мистецтвознавчих дослідженнях. Водночас неоднозначно визначаються принципово різні напрями, недостатньо вивірено взаємозв'язок виокремленого понятійно-категоріального апарата. У цьому зв'язку дослідники необґрунтовано легко маніпулюють даними поняттями, взаємозамінюючи їх, принципово не вникаючи в зміст, оскільки немає одноставності у їх тлумаченні. Проте, розвиваючись у постійному контакті з реаліями молодіжного життя, виходячи за межі суто ідеологічних постулатів, сучасна популярна естрадна музика набуває все більшої актуальності в мистецькому та музично-розважальному просторі України. Сучасна популярна естрадна музика являє собою унікальний і специфічний засіб самопізнання, самовияву, світовідношення; формування світоглядних та ціннісних

орієнтацій особистості, її ставлення до життєдіяльності, вона акумулює надбання світової культури, здійснює універсальний вплив на розвиток естетосфери особистості.

Література

1. Березан В. І. Підготовка майбутнього педагога до естетичного виховання школярів засобами сучасної музики масових жанрів : Автореф. дис... канд. пед.наук: 13.00.04 / АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. Київ, 2000. 20 с.

2. Бобул І. Жанрові форми та стильові конотації вокально-естрадного виконавства в музичній культурі України кінця ХХ – початку ХХІ століття : Автореф. дис. ... канд. мистецтвозн. : 26.00.01 / НАКККІМ. Київ, 2018. 23 с.

3. Бойко О. М. Українська масова музика: етапи розвитку, національні особливості : дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського, Київ, 2017. 215 с

4. Васюріна А. О. Соціально-культурні передумови реструктуризації музичного простору. Я вибрала долю собі сама : зб. На пошану проф. Тетяни Біленко / Дрогобицький державний педагогічний університет ім. Івана Франка. Дрогобич, 2010. С. 58–62.

5. Дряпіка В. І. Розкриваючи світ джазу, рок і попмузики (Книга для вчителя). Київ-Кіровоград: ТРЕЛІКС, 1997. 184 с.

6. Зосім О. Л. Традиційна естрадна пісня: концептуалізація поняття. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. 2022. № 2. С. 153–158.

7. Климук І.Я. Проблема музичної моди в естетичному вихованні старшокласників : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01/ АПН України, Ін-т педагогіки. Київ, 1998. 17 с.

8. Левченко Н. О. Образні трансформації у художній культурі ХХ століття / Н. О. Левченко // Мультиверсум. Філософський альманах : Зб.наук. праць. Київ : Укр. центр духовної культури, 1999. Вип 7. С. 212–222.

9. Откидач В. М. Рок-музика як соціокультурне явище : дис... д-ра мистецтвознавства: 26.00.01 / Харківська держ. академія культури. Харків, 2008. 393 с.

10. Семашко О. Музичне життя очима соціолога // Музика. 1990. №3. С.6-7.

11. Чернікова С. Генеза естрадного вокально-ансамблевого виконавства та шляхи його професіоналізації : автореф. дис. ... канд. миств. : 17.00.03. Харків, 2008. 18 с.

12. Шостак Г. В. Музика масових жанрів як фактор формування музичної культури підлітків: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / НПУ ім. М.П.Драгоманова. Київ, 1996. 22 с.

References

1. Berezan, V. I. (2000). Preparation of the future teacher for the aesthetic education of schoolchildren by means of modern music of mass genres. Dis... Cand. Pedagogical Sciences: 13.00.04 / APS of Ukraine. Institute of Pedagogy and Psychology prof. Education. Kiev. [in Ukrainian].

2. Bobul, I. (2018). Genre Forms and Stylistic Connotations of Vocal and Pop Performance in the Musical Culture of Ukraine of the End of the Twentieth Century – the Beginning of the Twenty-First Century / NAKKKIM. Kiev [in Ukrainian].

3. Boiko, O. M. (2017). Ukrainian Mass Music: Stages of Development, National Features. ... Cand. Art History: 17.00.03 / M. T. Rylsky Institute of Art History, Folklore and Ethnology, Kyiv. [in Ukrainian].

4. Vasiurina, A. O. (2010). Socio-Cultural Prerequisites for the Restructuring of the Musical Space / A.O.Vasyurina. I Chose the Fate for Myself: Coll. In tribute to prof. Tetyana Bilenko / Drohobych State Pedagogical University. Ivan Franko. Drohobych. [in Ukrainian].

5. Driapika, V. I. (1997). Revealing the world of jazz, rock and pop music (Teacher's Book). Kyiv-Kirovohrad. [in Ukrainian].

6. Zosim, O. L. (2022). Traditional Pop Song: Conceptualization of the Concept. Bulletin of the National Academy of Managerial Personnel of Culture and Arts. journal. 2022. № 2. pp. 153–158. [in Ukrainian].

7. Klymuk, I. Ia. (1998). The Problem of Musical Fashion in the Aesthetic Education of High School Students. Dis. ... Cand. ped. Sciences: 13.00.01/ APS of Ukraine, Institute of Pedagogy. Kiev. [in Ukrainian].

8. Levchenko, N. O. (1999). Imaginative Transformations in the Artistic Culture of the Twentieth Century. Multiversum. Philosophical almanac: Coll. of Science. Works. Kyiv : Ukr. Center of Spiritual Culture. V. 7. [in Ukrainian].

9. Otkydach, V.M. (2008). Rock Music as a Socio-Cultural Phenomenon : Dis... Doctor of Art History: 26.00.01 / Kharkiv State. Academy of Culture. Kharkiv. [in Ukrainian].

10. Semashko, O. (1990). Musical Life Through the Eyes of a Sociologist. Music, 3, 6–7 [in Ukrainian].

11. Chiernikova, S. (2008). The Genesis of Pop Vocal and Ensemble Performance and the Ways of Its Professionalization. Dis. ... Cand. For example, in the case of the United States of America, : 17.00.03. Kharkiv. [in Ukrainian].

12. Shostak, H. V. (1996). Music of Mass Genres as a Factor in the Formation of Musical Culture of Adolescents. Dis. ... Cand. ped. Sciences: 13.00.01 / NPU them. M.P.Drahomanov. Kyiv. [in Ukrainian].

*Стаття надійшла до редакції 04.01.2024
Отримано після доопрацювання 05.02.2024
Прийнято до друку 12.02.2024*